

ningerne, at klargøre Sagen for Befolkningen saaledes, at man vidste: Det og det kunne vi vente, men ud over det kunne vi foreløbig ikke komme. Men det gjorde man ikke. Man benyttede ikke den Tid af fire Maaneder, som hengik fra den Dag, da Kommissionsbetænkningen blev afgiven, og indtil Regeringen fremsatte sit Forslag, til dette Arbejde. Jeg maa maasse her indstøde en Bemærkning til det ærede Medlem for Aalborg Amts 3dje Valgkreds (S. Jensen) som rettede en ikke blid Bebrejdelse mod Regeringen, fordi den havde ladet hengaa fire Maaneder, inden den fremsatte Lovforlaget for Rigsdagen. Jeg tror ikke, at den Tidsfrist, som man derved gav det ærede Medlem og hans Kolleger i Kommissionen til at rette nogle befindige Ord til Landarbejderne og til at faa disse befindige Ord til at blive forstaaede og til at trænge ind — jeg tror ikke, at denne Tidsfrist var for lang. Det tager som bekendt lang Tid at faa befindige Ord til at trænge ind der, hvor man først har, som det er blevet sagt, vakt overordentlige Forventninger, hvorimod det jo gaar ret hurtigt med at vække disse store Forventninger. Man gik altsaa ikke den Vej, man benyttede ikke de fire Maanedere paa den Maade, som jeg mener vilde have været rigtig. Derimod gjorde man dette, at da Betænkningen vakte Stusselse, da Betænkningen blev underkastet en skarp Kritik ude omkring blandt Landarbejderne, sagde man: Ja, det er ganske vist, denne Betænkning løser ikke Spørgsmaalet fuldt ud, men lad os nu nære den Forventning, at det maa lykkes Regeringen paa dette Grundlag at skabe et Forslag, som kan løse Spørgsmaalet fuldt ud. Jeg tror ikke, at den Maade at tage Sagen paa har været hensigtsmæssig.

Inden jeg nu gaar over til at udtale mig om de forskellige Detailspørgsmaal, som fra forskellige Sider ere blevne fremdragne under disse Dages Forhandlinger, tror jeg, at det vil være hensigtsmæssigt at jeg giver en kort Meddelelse for dette Forslags Forhold til Kommissionens Plan. Jeg fremdrog enkelte Punkter, da jeg fremsatte Forslaget for Rigsdagen, men Forhandlingerne have vist, at det ikke har været tilstrækkeligt. Der er jo kommet adskillige Mistydninger frem, som det er mig om at gøre at bidrage mit til paa Sagens nærværende Standpunkt at faa fjernede. Ja, maasse det atter her maa være mig tilladt at gøre en lille Indstudsbe mærkning til det ærede Medlem for Aalborg Amts 3dje Valgkreds (S. Jensen). Det ærede Medlem udtalte efter Rigsdagstidenden — hvis den

højterede Formand tillader mig at oplæse det —: „Allerførst skal jeg dog udtale min Beflagelse over, at det Forslag, den ærede Minister har lagt frem for os her, ikke paa et eneste Punkt er blevet forbedret, men derimod paa mange Punkter er blevet forringet i Sammenligning med det, der blev leveret den høje Regering fra Landbokommissionens Flerstal.“ Det har naturligvis generet mig en lille Smule, det er ret floot for mig, at det skulde være et saa uhyre slet affattet Lovforslag. Dog, denne Udtalelse har maasse faaet en noget skarpere Form, end det ærede Medlem tilføjede. Denne Udtalelse vil det ærede Medlem, hvis han bliver Medlem af Udvalget og altsaa faar Lejlighed til at trænge dybere ind i Sagen, tage tilbage. Jeg forlanger ikke, at han skal tage den tilbage her i Salen, jeg venter heller ikke, at han personlig lige over for mig, vil tage den tilbage; men jeg føler mig overbevist om, at der ikke vil gaar ret lang Tid, inden det ærede Medlem vil gøre mig en stille Afbigt i sit Hjerte.

Efter denne Indstudsbe mærkning skal jeg altsaa gøre nogle Tilføjelser til, hvad jeg udtalte ved Fremsettelsen af Forslaget, til Orientering af, hvorledes Lovforlagets Forhold er til Kommissionens Plan, idet jeg foreløbig skal se bort fra de to Punkter, paa hvilke Mindretallets Plan afviger fra Flerstallets, nemlig Spørgsmaalet om Størrelsen af den Kapital, som Landarbejderne selv skulle være i Besiddelse af, og Spørgsmaalet om Estergivelse af Renten. Den væsentligste Forandring, jeg har foretaget i Kommissionens Flerstals Plan, er den, som angaar Kreditforeningernes Stilling til Sagens Gennemførelse. Brede Medlemmer ville vide af Kommissionensbetænkningen, at Kommissionens Medlemmer med en enkelt Undtagelse have fluttet sig til et fra et Mindretal fremkommet Forslag om at benytte Husmandskreditforeningerne som Forretningsførere for Statskassen med Hensyn til de Laan, som Staten yder til Landarbejderne. Kreditforeningerne skulde benyttes ikke alene til at etspedere Laanene, men ogsaa til at tilstaa Laanene, og Tilshnet med disse Huslodder skulde ogsaa paahvile dem, og Kreditforeningens Burderinger skulde lægges til Grund ved Afgørelse af Spørgsmaalet, om hvorvidt Landarbejderne overhovedet skulde have Laan eller ej. Kreditforeningernes Bestyrelser skulde kunne stride ind og sælge Gjendommen, naar Bygningerne ikke vare opførte inden Mæret efter, at Laanet var tilfagt, og Kreditforeningerne skulde stride ind til Gjendommens Realisation efter § 23 og § 29 i Betænkningen, alt sammen uden at Staten havde noget videre med den